

Velice oceňuji a obdivuji zájem a nadšení členů Sboru dobrovolných hasičů ve Svojanově, kteří ve svém volném čase zrenovovali parní stříkačku jak po stránce technické tak i vzhledové. Obdivuji vás a současně děkuji. Takové nadšení a úcta k historii se v dnešní době příliš nevyskytuje. Zachovali jste historicky cenný skvost – parní stříkačku, chloubu Svojanova.

Vyrůstal jsem ve Svojanově a bez nás kluků se nic v obci neobešlo, u všeho jsme museli být. Obdivovali jsme strojníky parničky – pány Václava Haupta, kováře a podkováře, Filipa Gerišera, mlynáře ve Svojanově. Rádi jsme procházeli hasičskou zbrojnicí, kde byly uskladněny jednak malé přenosné berlovky, hasičské žebříky, dále tam stála stará ruční stříkačka (původně majetek hradu), do které se musela voda donášet ve džberech a doplňovat nádrž stříkačky, z té pak ručním čerpáním voda stříkala na oheň. Tato stříkačka je uložena v hasičském muzeu. Vedle stála modernější ruční stříkačka z roku 1883, která při čerpání vodu nasávala a tato byla hadicemi hnána k požáru.

Dobrovolný spolek hasičský městyse Svojanova byl založen 25.10.1877. Dne 6.10.1881 byla v dražbě zakoupena první koněspřežná ruční stříkačka za 234 zlatých.

Druhá polovina 19.století a začátek 20.století se vyznačovalo obrovským rozvojem parních strojů, tedy i parních stříkaček. V roce 1908 byla zakoupena parní stříkačka a první veřejné vystoupení s parničkou se konalo 9.srpna 1908. Široko daleko takový stroj nebyl, lidé ji obdivovali, oceňovali zejména, že k čerpání vody není potřeba lidské síly, parnička při dobré obsluze mohla pracovat bez přerušení i více hodin.

Vzpomínám si na dva velké požáry, kde parnička úspěšně zasahovala. Požár mlýna pana Filipa Gerišera (shodou okolností druhého strojníka parničky). Hasičský sbor dobrou organizací při řízení zásahu uhájil sousední domek Křenových, zemědělské budovy pana Gerišera (přes silnici) i pekařství u Truhlářů. Mlýn byl pokryt azbestovou krytinou. Tato se rozpálila, praskala a žhavé kousky odletovaly do okolí, hrozilo rozšíření ohně. Mlýn byl obnoven, přičemž bylo vyměněno i mlýnské kolo na horní vodu.

Parnička se také vyznamenala při hašení lesního požáru v Hamrech u chajdy – tak se říkalo poslednímu domku v Hamrech ve směru na Svojanov (majitel byl pan Albl). Od tohoto domku vede strmá lesní cestička k náhorní rovině, která se táhne k Manové Lhotě. Některý chodec – kuřák asi odhodil zápalku nebo nedopalek cigarety a oheň vzplál. První přijeli hasiči z Bystrého. Měli zmodernizovanou ruční stříkačku. Pan Neudert vestavěl na stříkačku automobilový motor, který pomocí pák a převodů čerpal vodu. Odboural lidskou namáhavou práci při pumpování vody. Bohužel vodu k požáru tento stroj nevytlačil. Mezi tím přijeli hasiči ze Svojanova s parničkou a ta spolehlivě čerpala vodu do prudkého svahu a požár byl uhašen.

Svojanov měl potíže s převozem parničky – koňské spřežení. Jednoho koně snad měli u Richterů. Já to nepamatuji. Další kůň byl u Svojanovských, naproti v domě u Čermáků původně bydlel pan Cupal, zemědělec, který také vlastnil jednoho koně. V sousedství, kde je nyní zahrada pana Metely, bylo pekařství u Jelínků, později u Jedličků. I tam měli jednoho koně. Pár koní byl na statku na hradě. Chvíli vždy trvalo, než se spřáhlo spřežení k převozu parničky.

Ne vždy slavila parnička úspěchy. Moje babička a teta mně vyprávěly o velikém požáru ve Svojanově v roce 1918 ke konci první světové války. Oheň vznikl u Demlův č.p.60 (nyní Šterbovi). Požár se rozšířil a zachvátil budovy u Svojanovských a Klímů. Nezůstal ušetřen ani dům na druhé straně u Satrapů. Parnička pracovala, obsluhoval ji strojník pan Schwoiser, mistr z textilní továrny se svým pomocníkem. Ve chvíli, kdy chytal objekt u Satrapů, pan Schwoiser předal obsluhu parničky pomocníkovi a běžel pomáhat vynášet majetek. Totiž jeho manželka pocházela od Satrapů. Toto jeho rozhodnutí se stalo osudným pro parničku. Pomocník opomenul doplňovat vodu do kotle parničky a ten praskl. Parnička byla vyražena z provozu. Naštěstí se oheň dál nerozšířil.

Blíží se stoleté výročí zakoupení parní stříkačky. Věřím, že i nadále bude tento historický unikát za pomoci nadšenců z řad hasičů šířit slávu a bude obdivován po celé naší republice.